նալու համար. 1303 թուին տեսանք, որ նա իրեն վարդապետ է անուանում, իսկ Յովհաննէսին վարժապետ։ Չորս տարի յետոյ՝ 1307 թուին կրկին նա Մեծոփում էր, երբ Աւետիք քահանայի համար մի Աւետարան գրեց. իսկ մի տարի յետոյ մի Նարեկ «ի թուի հայոց ՉԾՁ յանապատիս Մեծոփայ վանս առձայնելոյ» «յառաջնորդութիւն տեղւոյս Սարգիս եպսի.»։ Այստեղ նա մնաց մինչև իր կեանքի վերջը՝ 1337 թուականը, արդիւնաւոր հանդիսանալով իր վարդապետական-մատենագրական աշխատութիւններով, նաև իբրև «քարտուղար ճարտար, գեղեցկագիր և ոսկեգարան» ձեռագիրներ էր պատրաստում և աշխատավարձը աղքատներին և կարօտեալներին բաժանում. եղել է և մանրանկարիչ, բայց նորա գործերից մեր ձեռքը չէ հասել. «Զի յոյժ վարժ գոլով և ի ծաղկազարդ նկարակերտութիւնս գրոց»։ Մեծոփում նորա գործակիցն էր Ստեփանոսը «հոգևոր հարազատ նորին»(*)։

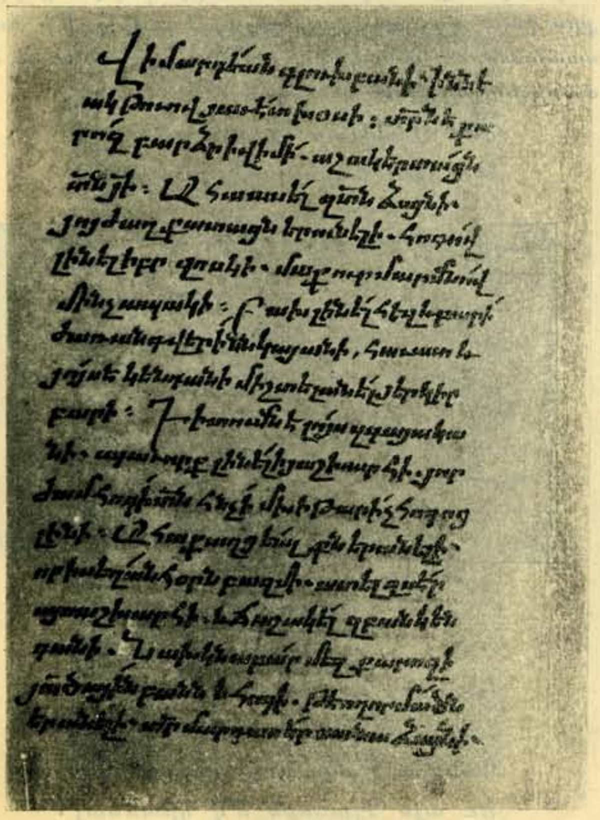

Պատկեր 205.

Յովհաննէս Երզնկացին 1306 թուին գրել է Յովհաննու աւետարանի մեկնութիւնների մի ժողովածու

(*) Անդ. 167։ Նարեկի յիշատակարանից օգտուել ենք Հ. Ներսէս Ակինեանի արտագրութիւնից. Նարեկը գտնւում է Սարդարաբադ գիւղի եկեղեցում։ Իսկ Աւետիք քահանայի համար գրուած աւետարանի յիշատակարանը տ. Լալայեան, Ցուցակ Վասպուրականի. 1915. 154։

(Ստեփանոսի Սիւնեաց, Նանայի, Անդրէի և Արեթաս եպիսկոպոսաց Կեսարու Կապադովկիոյ) ոգանչելի բոլորգրով, թղթի վերայ. չկայ յիշուած գրչութեան տեղը, բայց անկասկած է, որ Գլաձորումն է գրուած ուր նա ապրում էր այդ ժամանակ. (Յաւել. 78, Ձեռ. էջմ. № 2520. 344ա)։

Տիրատուր Կիլիկեցին 130J թուին գրել է մի նկարազարդ աւետարան «ի մեծ դպրատանս, որ կոչի Գալիձոր ի վարժապետութե. մեծին Եսայեայ եւ եռամեծին Դավթայ» (պատկ. 207)(*)։ Այստեղ յիշատակուած Դաւիթը Նչեցու օգնականն էր իբրև վարժապետ. ստորագրել է Նչեցու հետ նաեւ ընդդէմ Անաւարզեցու ձեռնարկին 1295 թուին։ Սորա նախնական կեանքի մասին տեղեկութիւն չունինք, բայց նոյն պիտի լինի այն Դաւթի հետ, որին յիշում է Գրիգոր գրիչը Առաքելոց վանքում 1275 թուին՝ Ներսէս Մշեցու համար գրած Փիլոնի հնգամատեանի մեկնութեան յիշատակարանի մէջ, «մեր վդպետ.» անուանելով, որ ապա 1280 թուին Նչեցու հետ հետեւել է Ներսեսին դէպի Գլաձոր, Ներսեսի մահուանից յետոյ օգնական հանդիսանալով Նչեցուն դպրոցի ղեկավարութեան գործում(**)։ Նորա աւագութեան ըստ հասակի կամ ձեռնադրութեան, բայց ոչ նոյն չափով հեղինակութեան ապացոյց է տալիս Կիրեղ գրիչը 1321 թուին գրած աւետարանի յիշատակարանի մէջ, թուագրելով «եւ ի վարժապետութեան սուրբ եւ բազմերջանիկ հռետորաց հայոց, երկուց ամոլոց ճշմարիտ հաւատոց մերոց Դաւթի եւ Եսայեա ի հռչակաւոր եւ սուրբ մենաստան համալսարանիս Գլաձորոյ եւ ճծընկալ վերատացեալ դպրապետացս»(***)։ Մի քանի տարի յետոյ այս աւետարանն անցնում է Դաւիթ վարդապետի ձեռքը և նա իր մակագրութեամբ նուիրում է Սպիտակաւոր Աստուածածնի առաջնորդ Մկրտիչ վարդապետին. «Նուաստ ի չարս ուսուցչապետաց Դաւիթ շնորհեցի զսուրբ աւետարանս սուրբ Աստուածածնին եւ առաջնորդի սուրբ անապատին Մկրտչին հոգեւոր որդեկին իմոյ ի յիշատակ հոգւոյ իմոյ»։ Նա մասնակից էր նաև Սիւնեաց եպիսկոպոսների (Յովհաննէս-Աւրպէլ և Ստեփանոս-Տարսայիճ), Գլաձորի և ուրիշ վանքերի կողմից Անաւարզեցու և Կոստանդին կաթողիկոսի նորամուծութիւնների դէմ մղուած պայքարին. այս մասին յետոյ։ Բրիտանական թանգարանի ձեռագիրներից մէկը՝ Վարդանի Սաղմոսի մեկնութիւն՝

(*) Ձեռ. էջմ. № 3393։ Այս յիշատակարանը արտագրութիւն է և ոչ բնագիր Տիրատուրի գրած աւետարանի, որ մի ժամանակ գտնւում էր Երնջակի Ս. Կարապետի վանքում. տես Սեդրակեան, Հնութիւնք Հայրենեաց, Արարատ, 1872, 150։ Առանձին գրքով ևս տպուած։ Պատկեր 207ի գիրը նման է բոլորովին Ձեռագրի երկրորդ ստացողի գրին, որ իւր յիշատակարանն ունի 122բ — 123ա։

(**) Ձեռ. № 3932. (Յաւել. Բ. 61)։

(***) Փիրղալէմեան, Նշխարք եւ. անտիպ։ Conybeare. Catalogue Arm. Manuscr. 1913, London. էր. 22. (Յաւել. Բ. 23)։